

Suid-Afrika

Jy is my alles!

deel 2

Anton Greeff, junior en senior.

Vorig jaar, begin oktober, ben ik op uitnodiging van Peter Dobbelaere van Tophunt Travel naar Zuid-Afrika geweest. Naar de provincie Oost-Kaap op hunting lodge 'Vrede', vlakbij Port Elizabeth. Ruim een week was ik te gast bij outfitter Anton Greeff (1976) van African Hope Hunting Safaris om een artikel te schrijven over de jacht in Zuid-Afrika. Omdat de jacht in Zuid-Afrika zeker bij niet-jagers een niet al te best imago heeft maar jagers die er zijn geweest juist heel positief zijn, had ik een mooie uitdaging om een zo objectief mogelijk artikel te schrijven.

Anton Greeff, junior en senior

Anton jr groeide op met de jacht; midden in de ongerepte natuur. Na een korte carrière als professioneel rugbyspeler bij The Eastern Province volgde junior elf jaar geleden zijn hart en werd een professional hunter (PH). Nadat hij bij verschillende jachtbedrijven de noodzakelijke ervaring had opgedaan, startte hij vier jaar geleden zijn eigen jachtbedrijf: African Hope Hunting Safaris. De door de nieuwbakken outfitter eigenhandig gebouwde hunting lodge kreeg de naam 'Vrede'. Anton had een vliegende start vanwege wat 'voorwerk' door zijn vader. Senior had in de achterliggende jaren veel grond gekocht. Ruim 5.000 hectare voor het houden van schapen, geiten en koeien en nog eens 10.000 hectare als appeltje voor de dorst. Senior vindt namelijk dat nergens beter in te investeren is dan in grond. Bij grond moet trouwens meer gedacht worden aan woeste natuur dan aan agrarische gronden of bossen zoals we die in Europa kennen; het zijn grote bergachtige natuurgebieden die haast alleen te voet begaanbaar zijn.

De hunting lodge Vrede

'Vrede' is nu een tot vijfsterren accommodatie, voorheen was het een oude in verval geraakte boerderij. Anton jr heeft als motto dat zijn gasten zich volledig op de jacht moeten kunnen concentreren; niets mag de jagers in de weg staan voor een onvergetelijke ervaring. Alle denkbare luxe is aanwezig. En

als extra service wordt zelfs iedere dag je kleding gewassen. Hoewel nieuw en modern ingericht, geven de gebruikte materialen – regionaal gedolven natuursteen, tweehonderd jaar oude houten afrasteringspalen als constructiebalken, bamboe plafonds en rieten daken – een warm gevoel en stralen de sfeer uit van vroeger tijden. Overal staan luxe relaxfauteuils. Alles is er duidelijk op gericht om de gast optimaal te vermaken en een gevoel van comfort te geven. In ieder vertrek sieren professioneel opgezette trofeeën de wanden. De royale bar, het dinervertrek, de vuurplaats en het kleine zwembad buiten maken het helemaal af. Zelfs als je niet voor de jacht komt dan is 'Vrede' een uitstekende plek om te verblijven.

Kirkwood Koedoedrol Verspoeg Kompetisie

De hunting lodge van de Greeff's ligt niet ver van Kirkwood, een stadje met nog geen zesduizend inwoners. Desondanks is Kirkwood het kloppend hart van de ruim twaalfduizend hectare grote citrusvruchtenplantage; een van de grootste van ZA. Maar Kirkwood is ook vermaard vanwege het Kirkwood Wildsfees, ieder jaar in juni. In 2016 kwamen er, vanuit heel ZA, ruim 45.000 mensen op af. Johan Swart, bedenker en organisator van dit grote volksfees: 'Onze regio is bekend vanwege de citrusvruchten. En we zijn een van de grootste gebieden ter wereld waar mohair vandaan komt; haar van de angorageit. Inmiddels is ons Wildsfees ook landelijk bekend vanwege de wildveiling. Op een wildveiling wordt levend wild geveild. Wildparken en wildfarms kopen hier mannelijk en vrouwelijk wild om de populatie van een soort te versterken of uit te breiden. De wildveiling had dit jaar een omzet van 9 miljoen Rand (€ 600.000). Topstuk van de veiling was een waterbuffel van Addo Elephant National Park. Een zwangere koe met hoornlengte van bijna 74 cm. Daar werd ruim € 26.000 voor betaald.' Het Wildsfees wordt opgeluisterd met de Koedoedrol Verspoeg Kompetisie: het zover mogelijk wegspugen van een kudu-keutel; een echte. Het wereldrecord staat op 15,56 meter, stamt uit 2006 en staat op naam van Shaun van Rensburg uit de Oost-Kaap provincie. Over de herkomst van het Koedoedrol

Verspoegen gaat het verhaal dat jagers hiermee zijn begonnen als 'wraak' op de kudu die tijdens zijn ontsnapping aan de jager een spoor van keutels achterlaat. De keutels van een kudu zijn heel iets groter en ronder dan die van ons edelhert.

Jerry's walk

Anton jr. gaat nergens heen zonder Jerry, zijn steun en toeverlaat. Ze werken al elf jaar samen. Jerry is tracker, spoorzoeker. Samen met Anton bepaalt hij waar we gaan jagen. Iedere keer als we eropuit gingen was het patroon hetzelfde: Anton liep voorop, kort daarachter Jerry en dan twintig meter later, ik. Mijn blik voortdurend naar de grond om mijn voeten goed neer te zetten en mijn benen niet open te halen aan een cactus. Af en

toe keek ik op. Waren Anton en Jerry nog wel in de buurt? Een beetje in mijn eigen wereldje verkerend vroeg ik me af waardoor Jerry zo licht en zo stabiel liep. Hij droeg het geweer en liep met zijn handen op zijn rug zo gemakkelijk heuvel op en heuvel af. Ik ben wat korter op Jerry gaan lopen en zag waar hij zijn voeten neerzette. Dan ben ik ook gaan doen. Het resultaat was verbluffend. Ik liep bijna net zo gemakkelijk en snel als Jerry en ik voelde me heel zeker. Jerry's geheim is dat hij kleine passen neemt, eerst zijn voorvoet neerzet en smal loopt. De kleine passen maken het moment dat hij met een voet geen bodemcontact heeft, heel kort. Dat geeft veel meer stabiliteit en een betere balans dan wanneer ik met scheervoeten en zevenmijlslaarzen door het terrein banjer. Doordat hij eerst zijn

voorvoet neerzet, als een balletdanser, voelt hij beter hoe de ondergrond is dan wanneer hij eerst zijn hak neerzet. Ik ben ook zo gaan lopen. Geweldig! Wat een verademing. Ik kreeg als vanzelf ruimte om meer om me heen te kijken en te genieten van de unieke omgeving.

Wim 'the Iceman' Hof

Mijn nieuwe manier van lopen had een bijkomend voordeel: mijn hartslag werd gevoelsmatig lager. En een lage hartslag is handig bij het schieten. Hoe ik mijn hartslag nog verder omlaag kon brengen heb ik geleerd van Wim Hof, the Iceman. In zijn boek 'Koud kunstje' wordt beschreven hoe Hof met eenvoudige technieken de ademhalingsfrequentie omlaag brengt en daardoor de hartslag (Hof waarschuwt overigens om de oefeningen niet alleen te doen). Dat, gecombineerd met mijn nieuwe looptechniek, zorgde ervoor dat ik me in de periode voor het schot, volkomen relaxed voelde. Ondanks dat de adrenaline door mijn oren gierde vanwege de fysieke inspanning en de stress omdat ik straks een dier ging schieten, was ik helemaal rustig. De klap komt letterlijk en figuurlijk pas na het schot. Dan krijgt de adrenaline vat op je lichaam. Maar dat geeft helemaal niks. De buit is immers binnen.

Eindelijk een kudu

Vanaf de eerste dag zijn we op jacht geweest naar een kudu; in de vrije wildbaan. Iedere ochtend – kudu time - vroeg de bergen in. Van vóór zonsopgang tot tegen het middaguur. De kudu is overdag actief en het beste vroeg in de ochtend of tegen de avond te bejagen. Hij heeft als bijnaam grey ghost. Het ene moment stapte hij uit de schaduw van een boom en is

in volle glorie zichtbaar. Het volgende moment – terwijl je er naar kijkt – is hij weer verdwenen. Heel bizar. Het schijnt de moeilijkst bejaagbare antilope te zijn. Omdat we nog steeds geen kudu hadden geschoten gingen we de zesde en tevens laatste dag weer vroeg op pad. De afgelopen dagen hebben we heel veel kudu's gezien; zeker meer dan tweehonderd koeien, kalveren en stieren. Maar steeds geen afschotwaardige stier. Tot vanochtend. We zaten op een hoge heuvel met een uitstekend uitzicht over de vlakke en op de flanken van de naastgelegen heuvels. Jerry had ergens anders gestaan en kwam met een serieus gezicht snel op ons afgelopen. 'Kudu bull!', fluisterde hij. Anton wenkte me en in ganzenpas liepen we tussen de cactussen door, half gehurkt om in dekking te blijven, achter Jerry aan. Jerry wees in de verte en Anton knikte bevestigend. Ik keek en zag inderdaad wat lopen. 'Nee', zei Anton, hij zag waar ik naar keek, 'Dat zijn zebra's, een stuk of vijftien. Daar links, honderd meter achter die groep impala's, daar lopen kudu's.' Zeker meer dan vijfhonderd meter verder, tussen de struiken en de cactussen, daar liepen drie stieren, twee koeien en twee kalveren. Echt heel ver. Maar het goede nieuws was dat ze al vretend schuin op ons afkwamen. Door verder over de top van de heuvel te lopen konden we de afstand ook nog wat verkleinen. Op een gegeven ogenblik vroeg Anton hoe zeker ik was van mijn schietkunsten. Of ik op driehonderd meter zou durven schieten? Want hij was er niet zeker van dat de inmiddels uitgekozen kudu-stier dichtbij genoeg zou komen. Ik had eerder aangetoond goed te kunnen luisteren naar zijn aanwijzingen en een paar uitstekende schoten laten zien. Voor Anton voldoende reden om er voor te gaan. We gingen, in een hoger tempo dan normaal, een kleine honderd meter de

heuvel af om een betere positie te krijgen. Omdat ademhaling alles is, begon ik al tijdens het lopen langzamer te ademen om mijn hartslag zo laag mogelijk te krijgen.

Anton vond een goede positie, zette de driepoot neer, gaf me het geweer en wees de stier aan. De stier stond breed, op ongeveer 350 meter. Helemaal volgens plan. Maar niet volgens plan waren twee andere stieren die hem gezelschap waren komen houden. Een liep zelfs zo in de baan van het schot dat het onverantwoord was om te schieten. In tegenstelling tot eerdere schoten waarbij ik steeds snel schoot, moest ik hier minutenlang de stier in de richtkijker houden. Door de spanning werd het moeilijker het draadkruis stil te houden. Omdat ik naar beneden zou schieten was het nauwelijks nodig de hoogte te corrigeren. Maar vanwege de afstand toch weer wel. Twee handbreedtes boven de rug ter hoogte van het schouderblad. De stier deed een paar stappen naar voren en kwam vrij. Weg was de kogel. Anton en Jerry zagen de stier tekenen. Hij was geraakt maar nog niet dood. Doorgrendelen en blijven volgen door de richtkijker. Relatief rustig kwam de imposante kudu-bull een meter of vijftig onze kant op. Kwam achter een struik vandaan en stond heel even stil waarop ik meteen weer schoot. Dat was voldoende. Een enorme sprong - bijna boven de struiken uit alsof door een megawesp gestoken - waarna hij ter plekke neerviel. 'Kudu down', riep Anton enthousiast. 'What a shot!' Toen pas begon ik te trillen. Zes dagen intensieve walk & stalk met soms temperaturen van meer dan dertig graden Celsius en het uiteindelijke succes van het schieten van de kudu kwamen tot ontlading. De high five, de stevige handdruk en de omhelzing van Anton brachten me weer bij bezinning. Alhoewel, toch best emotioneel, zo'n moment.

Greenies

Wat opviel in mijn gesprekken met jagers was hun redelijk milde toon over de anti-jacht beweging. In Nederland noemen we ze anti's; mensen die tegen de jacht en vooral tegen jagers zijn. In ZA worden ze greenies genoemd. Dat klinkt toch net even anders. Want greenies zijn tegen de jacht maar voor de natuur. En in ZA begrijpen de greenies dat er populatiebeheer plaats moet vinden en dat populaties beschermd moeten worden tegen stroperij en illegale handel. Ook kunnen de greenies het succes van fokprogramma's niet ontkennen. De wildfarms participeren in fokprogramma's vanuit commercieel oogpunt; ze streven naar een gezonde populatie met grote, sterke trofeeën. De Nyala bijvoorbeeld, een prachtige veelkleurige grote antilope, was inmiddels uitgestorven [zie inzet] als er geen fok- en beschermingsprogramma's zouden zijn geweest. Een tot de verbeelding sprekend succesverhaal over samenwerking tussen greenies, de wildparken, de reservaten en de wildfarms is dat van de witte neushoorn. Begin 1900 waren er nog een kleine vijftig exemplaren in heel Afrika. Anno nu zijn dat er naar schatting 20.000 waarvan het overgrote deel in ZA leeft. Een ander voorbeeld van samenwerking is het BRREP-project voor de bijna uitgestorven zwarte neushoorn - een fok- en beheerprogramma op initiatief van het Wereldnatuurfonds (WWF) - dat sinds 2003 heeft gezorgd voor tien nieuwe populaties waarin meer dan zeventig kalveren zijn geboren en waarvoor 160.000 hectare veilig leefgebied is gecreëerd. In dit project werkt het WWF nauw samen met grondeigenaren (wildfarms) die terreinen beschikbaar stellen die voldoen aan de biotoopeisen van de zwarte neushoorn.

Succesvol beheer

Verreweg de grootste vijand van het wild zijn de stropers. In het noorden van ZA zijn goed georganiseerde internationale bendes actief die op grote schaal stropen voor de handel in hoorns en ivoor. Met meerdere terreinwagens tegelijk, geëscorteerd door een helikopter, trekken de zwaar bewapende stropers een wildpark of wildfarm in. Ze doden een neushoorn, snijden de hoorn eraf en zijn in een zucht weer vertrokken. De parkwachters en farmbeheerders staan machteloos tegenover zoveel efficiency en geweld. Er worden in ZA naar schatting twee neushoorns per dag gestroopt. De overheid heeft te weinig (financiële) middelen om de stropers aan te pakken dus komt het neer op de inzet van wildparken en wildfarms. Zij moeten hun eigendommen beschermen. Maar omdat daar veel geld voor nodig is en de handel in levende wilde dieren en het toerisme niet voldoende opleveren om dit te bekostigen, zoeken met name de wildfarms de oplossing in de trofee-jacht. Dat brengt geld op waarmee wilde dieren kunnen worden aangekocht vanuit een zogeheten genenpoule. Dat is een populatie dieren die volledig voldoen aan de soortkenmerken en zodoende de soort in stand kunnen houden en trofeeën opleveren die interessant zijn voor trofeeënjagers.

Volgens Africacheck.org levert de totale economie rondom de trofeeënmarkt (stroperij staat hier volledig buiten) een bijdrage van 220 miljoen US-dollar per jaar op voor ZA. Daardoor komt er ieder jaar veel geld beschikbaar voor beheer en bescherming van populaties wilde dieren.

Jacht, ja natuurlijk

De jacht, of beter het wildbeheer, is in ZA maatschappelijk en economisch verankerd. Wildfarms en boeren hebben belang bij een hoge kwaliteitsstandaard van het wild. Daar verdienen ze aan. Ze zijn dus niet primair gericht op het afschieten van beesten voor vlees of trofeeën. Ze beheren zodanig dat populaties behouden blijven. Er is aandacht voor biodiversiteit, voor biotoopverbetering, voor genetische variatie, voor stroperij. Ze streven naar maximale oogst - vlees en trofeeën - zonder de natuur in onbalans te brengen. Dat is wat ik gezien en ervaren heb. Soms gaat het mis, zoals met Cecil de leeuw in Zimbabwe, die werd doodgeschoten door een tandarts. Dat wordt dan uitvergroot en maakt van jagers misdadigers. Maar meestal gaat het gelukkig goed, heel goed. Suid-Afrika, jy is my alles! 🐘

Anton Greeff - africanhopehunting safaris.com
Peter Dobbelaere - tophuntravel.com
Addo Elephant National Park - sanparks.org/parks/addo/
Kirkwood Wildsfees - wildsfees.co.za/

'Boerekos' recept: snij 1-2 cm dikke plakjes van de rugfilet van een (dam)hert of ree. Haal de plakjes door een mengsel van olijf- en zonnebloemolie. Daarna door de bloem en vervolgens in ruime olijfolie bakken/frituren. Zodra het vlees is dichtgeschroeid, in de pan bestrooien met Braai kruidenmix van Pit & Pit, vermengd met grof gemalen zeezout. Maximaal 3 minuten per kant.